

ANDY TOOLSON, JUGADOR DE BASQUETBOL

Text: ORIOL CORTACANS / Fotos: GLÒRIA MATAMALA

"És important no ser un ignorant"

El jugador de bàsquet dels EUA, Andy Toolson, fitxat aquesta temporada pel Joventut de Badalona, no és un jugador corrent. A banda el seu domini de la pilota, toca el piano, estudia català i fa una tesi sobre el "fet diferencial" de Catalunya.

Andrew Kent Toolson (La Grange, Illinois, EUA, 1966), més conegut per Andy Toolson, és un dels jugadors estrella del recent campió de la Copa del Rei de bàsquet, el Club Joventut de Badalona, o la Penya per a amics i enemics. Fa 1,98 d'alçada, pesa 97 quilos i va ingressar al Joventut aquest estiu, procedent de l'AEK d'Ate-

nes. La seva experiència és un parell de temporades a la NBA, amb l'equip dels Utah Jazz, i també un parell de temporades a la lliga ACB, amb el Festina Andorra i l'Amway Saragossa, on va conèixer el seu actual entrenador, el badaloní Alfred Julbe. Precisament amb ell Toolson ha aconseguit el seu primer títol important, la Copa del Rei.

Gràcies a l'eufòria per la victòria en aquesta competició, aconseguida el 3 de febrer, vam saber que Toolson és d'aquells rars jugadors estrangers que es proposen d'aprendre català. Després vam saber la seva faceta de bon pianista, de ben casat i pare de tres fills i d'un quart a punt de néixer, de mormó i d'estudiós. De fet, fins aquí no hi ha gaire res d'extraordinari, molts jugadors americans, que necessiten una llicenciatura per jugar a la NBA, proven l'economia, probablement per administrar-se el sou i fer previsió de futur. A les universitats americanes els fan estudis a mida, i si se'n van fora, poden continuar l'aprenentatge per correu. Però Andy Toolson no estudia qualsevol cosa, s'ha graduat en relacions internacionals, fa un màster de ciències socials i ha començat una tesi per correspondència amb la Universitat de Syracuse,

Nova York, sobre, ni més ni menys, el fet diferencial català respecte a Espanya. És tota una excepció.

Ens rep al pavelló olímpic de la Penya, quan acaba l'entrenament. Com sempre, ha estat el darrer a sortir de l'estadi. A fora l'esperen una corrua de xiquets amb la llibreta a punt per caçar un autògraf, com han fet amb la resta de jugadors, i per demanar-li que un cop acabi la temporada els regali les vambes. Toolson es deixa estimar, sempre té temps per a l'afecció dins i fora el pavelló. Com molts altres jugadors és escaritat a l'hora de parlar d'esport, però es deixa anar quan parlem de la seva família o dels seus estudis.

"Jo comprenc els dos costats, i no crec que hi hagi raons per a separar-se, però entenc que els catalans vulguin tenir més llibertat; que vulguin tenir més autonomia tant en un pla cultural com en un pla econòmic."

—A part el màster, com és que fa una tesi sobre el fet diferencial català respecte a Espanya?

—No sé exactament què vol dir fet diferencial català. Jo, més que res, en la meua tesi m'he proposat d'estudiar la relació entre Catalunya i Espanya. Jo sé que hi ha una història molt completa en aquesta part de l'estat i també sé que hi ha regions diferents a Espanya. El fet de jugar-hi a bàsquet en camps diferents ha estat molt interessant per a la meua tesi, perquè he pogut comprovar aquesta rivalitat a través de l'esport. Fora de Catalunya el públic contrari crida "Espanya, Espanya" per animar l'altre equip. I, alhora, quan som a casa la nostra afecció crida "Visca la Penya, visca Catalunya i visca Badalona". Per mi ha estat molt interessant venir aquí i conèixer aquesta relació.

—Fa molt que va començar a fer aquesta tesi?

—No fa gaire, fa un parell de mesos. L'altre dia, quan vam anar a visitar el president Jordi Pujol, amb motiu del triomf en la Copa del Rei, em va donar contactes amb gent per a poder aconseguir més materials. Espero que m'ajudin.

—Com s'hi va interessar?

—Per a mi és una cosa natural, perquè jo visc aquí durant nou mesos l'any, tinc contactes i parlo amb la gent cada dia; així aprofitar el temps amb això m'és més fàcil, a part que és un tema interessant tant per al professor com per a la gent. També tinc amics que no són catalans, de quan vaig jugar en alguns altres equips de l'estat, i així puc veure les opinions de tots dos cantons. Pel que he vist, a Catalunya hi ha una cultura que es defensa i es manté, però personalment no crec que hi hagi d'haver una separació de la resta de l'estat.

—N'ha pogut treure alguna conclusió, de tot plegat, o encara és massa d'hora?

—No crec que en pugui treure conclusions; més que res m'ho miro com un observador, com un estranger que ho troba interessant. A partir d'aquí intentaré de descriure els dos costats i després escriure com veig personalment la relació.

—En els partits entre equips catalans i espanyols què creu que pesa més entre l'afecció, la competitivitat esportiva o la política?

—Home, els jugadors només pensen en la qüestió esportiva, però segur que el públic ho percep d'una manera molt més política.

—Suposo que pel seu treball li devia interessar molt la reacció que va tenir el públic no català de Càceres en la recent Copa del Rei, quan cridava consignes en favor d'Espanya i contra Catalunya.

—És clar, utilitzaré alguns exemples d'aquest partit; i també dels que jugui el Barça contra el Madrid. En aquests casos per a mi és molt interessant de llegir els diaris i veure què diuen les directives de tots dos equips.

—Considera que, la rivalitat amb els equips espanyols, només l'encarna el Barça o també és extensiva a la resta d'equips catalans?

—És obvi, després d'haver anat a Càceres, que la gent entén que hi ha aquesta rivalitat perquè som equips de Catalunya. Però, és clar, segurament que un enfrontament Barça-Madrid és la cosa més important en aquest sentit.

—Normalment quan juga fora del Principat nota aquesta agressivitat contra Catalunya, o només va ser en l'enfrontament de la Copa del Rei?

—No, ja ho he notat en uns altres partits fora de casa. El meu entrenador, l'Alfred Julbe, des del principi coneixia el tema de la tesi que faig i ja m'havia dit en els altres partits que escoltés el que

crida el públic d'Espanya. Jo no me n'havia adonat perquè estava ficat en el partit i en aquells moments t'és igual el que diu el públic. Però ara és interessant d'escoltar-ho.

—Venint d'un lloc com els Estats Units, ha tingut cap dificultat per a entendre aquesta situació? El va sorprendre?

—No. L'estiu passat ja havia llegit molt i a poc a poc he anat coneixent molt més el període de Franco. De fet, jo comprenc tots dos costats, i no crec que hi hagi raons per a separar-se, però entenc els catalans que vulguin tenir més llibertat; més autonomia en un pla cultural i en un pla econòmic. Actualment, ho entenc molt més com una qüestió econòmica.

—La fama dels jugadors professionals és que són més aviat poc treballadors en res que no sigui el seu esport. Vostè, en canvi, trenca la norma i fa moltes més activitats, per què?

—Ho faig perquè sé que el bàsquet un dia o altre s'acabarà i vull tenir alguna cosa per a després. A més, durant el dia hi ha estones que es poden fer més coses, i això per a mi sempre ha estat relaxant. Quan les coses no van bé a nivell esportiu, sempre és bo de tenir coses per a distreure el cap i sentir-se una mica més... equilibrat.

—Vostè com a mormó, fa proselitisme entre jugadors i afeccionats, dóna prestigi a la religió jugant tan bé com sap, o amb els dos anys de missioner que va passar a Xile ja va complir el seu deure envers les seves creences?

—Normalment fem proselitisme durant dos anys i després tenim vida normal: no fumem, no bevem, ens casem i tenim família. Però sempre que hi hagi ningú interessat m'encanta de compartir el que sento i el que crec, però tampoc no

sóc pesat, si no em volen escoltar. I tampoc els missioners ho són.

—Pocs jugadors de fora de Catalunya s'interessen per aprendre català, en el seu cas hi té molt a veure el fet que sigui mormó?

—No, no ho crec... potser... Bé, els mormons considerem que és important de saber, de no ser un ignorant. Però la veritat és que no m'esforço com ho hauria de fer, és massa fàcil parlar castellà amb tothom. Ara, darrerament m'hi esforço una mica més.

—Per cert, vostè ja va jugar en un equip d'un estat on l'idioma oficial és el català.

—Sí, Andorra.

—En tot cas, ara li serà més senzill d'aprendre la llengua catalana, perquè té l'ajut del conseller de Cultura, Joan Maria Pujals, tal com li va assegurar el president de la Generalitat, Jordi Pujol...

—Sí, de fet, avui mateix l'he trucat per poder tenir

"Normalment fem proselitisme durant dos anys i després tenim vida normal: no fumem, no bevem, ens casem i tenim família. Però, si hi ha ningú interessat, m'encanta compartir el que sento i el que crec."

més informació. I ja m'ha dit que m'enviaran més material.

—*Què li diuen els seus companys sobre les seves afeccions, especialment els seus compatriotes?*

—No en parlem gaire. Jo pregunto molt als meus companys catalans i ells estan contents d'ajudar-me. En especial parlo molt amb l'Alfred, i amb l'assistent José María Izquierdo, que aquest Nadal em va regalar un llibre sobre la guerra civil.

—*S'ha posat ja en contacte amb polítics catalans, a banda el conseller?*

—Sí. He parlat amb un professor que es diu Jordi Sánchez, que és a la Fundació Jaume Bofill, que m'ha donat uns llibres, i per això vaig començar fa tres o quatre mesos la tesi. Ara ja tinc unes cinquanta pàgines i vull prosseguir i fer-ho millor. Ell m'ha ajudat molt.

—*Tornem a la realitat estrictament esportiva. Com ha viscut la remuntada de la Penya i aquest primer triomf després de dos anys sense que aquest club guanyés res?*

—Òbviament bé. Ha estat molt divertit i una mica inesperat. La recepció que hem rebut a la tornada ha estat impressionant, igual que aquestes dues darreres setmanes: més de mil persones esperant-nos a l'aeroport del Prat, després travessar Barcelona amb els autocars i la gent al voltant dels vehicles botzinant i fent voleiar banderes, i finalment arribar a Badalona i tenir set mil persones aplaudint i cridant. Tot això ens ha donat molt d'ànim.

—*Per cert, com viu la rivalitat amb el Barça, nota l'ofec de la gran capital?*

—Bé, jo sé que la Penya té una història de prestigi, i que darrerament havia perdut una mica, però en realitat no sento gaire pressió, em pressiono jo mateix per millorar cada dia més. Si et dius que has de guanyar tots els partits et tornes boig, i això no pot ser.

—*Al principi de temporada va començar flux i va*

—**Vostè s'ha proposat d'aprendre català, però els catalans ja l'hi ajuden?**

—**Home, m'ho fan difícil, perquè la majoria normalment em parlen en castellà. Però jo escolto els entrenaments quan l'Alfred parla en català. El que em fa falta és un tutor per a estudiar cada dia una mitja hora.**

—Potser..., no ho sé segur, però sí que espero tenir diverses opcions quan acabi de jugar a bàsquet. Però, de fet, m'agradaria entrenar un equip universitari, per a la qual cosa també necessitaria un màster. El meu problema és que tinc molts interessos, en moltes coses, i m'avorreixo només amb una sola cosa. M'agrada el bàsquet, m'ha proporcionat una vida molt bona, però hi ha més coses a banda d'això a la vida.

Andy Toolson està content a Badalona, el "bressol del basquetbol", pot satisfer la seva fama de bon tirador i fer treball de camp, en els partits a casa i a fora, per a la seva tesi peculiar sobre l'etern conflicte entre catalans i espanyols. Tant si vol arribar als play-offs amb la Penya com si vol arribar a assimilar tot el que s'ha escrit sobre catalans i espanyols haurà d'afinar molt el canell.

ser molt criticat, però amb el temps ha recuperat la forma i el suport del públic. Ara, el que no ha perdut mai és la confiança de l'entrenador, ja des de la temporada 94-95, quan van estar junts a l'Amway de Saragossa. Què significa per a vostè Alfred Julbe?

—És una persona tranquil·la i molt intel·ligent, i li agraeixo que m'hagi dut a la Penya; li tinc molta 'estimo'. Ho he dit bé?

—*Quasi: és diu 'estima'. L'any que ve la Penya torna a Europa, el ritme de partits s'incrementarà i viatjarà més, com s'ho farà per tenir temps per a totes les seves múltiples activitats?*

—Bé, és qüestió d'aprofitar les hores del dia. A més, tan sols em queda aquest treball i algunes classes més per correspondència per a acabar. Els límits del programa d'aquest màster i de la tesi són molt elàstics... I, a part de tot, la veritat és que no m'hi esforço gaire.

—*Pel que em diu de la seva carrera acadèmica, sembla que això del bàsquet només és un tràmit...*

